

GS brief aan Provinciale Staten

Provinciehuis
Postbus 90602
2509 LP Den Haag
T 070 - 441 66 11
www.zuid-holland.nl

Datum
28 mei 2024

Ons kenmerk
PZH-2024-852114990
DOS-2022-0003410

Bijlagen
2

Aan Provinciale Staten

Onderwerp:

Toezegging over brede welvaart en de herziening van het omgevingsbeleid

Geachte Statenleden,

Met deze brief wordt invulling gegeven aan de toezegging RM/T2024.004 aan PS tijdens de Commissie Ruimte en Milieu van 07-02-24 over de elementen van brede welvaart die in de herziening van het omgevingsbeleid kunnen worden meegenomen.

Bij de verdere doorvertaling van het ruimtelijke voorstel naar provinciaal omgevingsbeleid leggen we u graag de vraag voor welke van de indicatoren uit de nu beschikbare rapporten en monitors u het meest relevant voor de uitwerking van de herziening 2025 acht.

In een separate brief over de Agenda brede welvaart en de resultaten van de toekomstverkenning brede welvaart zullen we aangeven hoe we hier invulling aan geven.

Brede welvaart in het Ruimtelijke Voorstel

Brede welvaart wordt in het Ruimtelijk Voorstel als volgt genoemd: *“Ruimtelijke keuzes willen we meer gaan prioriteren op gezondheid, kwaliteit en veiligheid van de leefomgeving. We onderzoeken hoe we daarmee kunnen sturen op brede welvaart, inclusief welzijn en welbevinden.”*

Het huidige beleid en monitoring bevat al enkele elementen die bruikbaar zijn voor een meer samenhangende inzet op brede welvaart. Denk aan sturing op sociale woningbouw, gezondheid en veiligheid, energiearmoede of gezonde en beweegvriendelijke mobiliteit. Tegelijkertijd kan meer onderlinge samenhang en prioritering wenselijk zijn voor een effectief ruimtelijk beleid. De vertaling van het Ruimtelijk Voorstel richting omgevingsbeleid biedt een kans om werkwijze en concrete opties voor de ruimtelijke sturing op brede welvaart met Provinciale Staten te bespreken. Het Ruimtelijk Voorstel maakt een keuze op hoofdlijnen om van smalle naar brede welvaart te stappen ook in het ruimtelijk beleid zoals dat en weerslag krijgt in het omgevingsbeleid. Het Ruimtelijk Voorstel benadrukt daarbij de noodzaak voor een meer uitgebreide en integrale set van instrumenten en samenwerking met (en keuzes van) het Rijk om hierop te sturen. Het maakt echter nog geen gebiedsgerichte keuzes over de afwegingen tussen en binnen ruimtevragers: verschillende ontwikkelpaden zijn mogelijk.

Hoe staat Zuid-Holland ervoor?

Verschillende rapporten en monitors laten zien hoe het met de brede welvaart in Zuid-Holland staat. In de bijlage gaan we hier dieper op in. Het algemene beeld is dat Zuid-Holland relatief lager scoort

op de dimensies milieu, huisvesting en maatschappelijke betrokkenheid. In de [samenvatting bij de begroting voor 2024](#) geven we hier op basis van de Brede Welvaartsindicator (Rabobank & Universiteit Utrecht) en de [Regionale Monitor Brede Welvaart](#) van het CBS een globale duiding van. In de [Monitor van de Leefomgeving](#) van de provincie Zuid-Holland is al een aantal brede welvaartsindicatoren beschikbaar zoals tevredenheid met de woonomgeving.

Kanttekening

Er bestaat geen objectieve, eenduidige weging van de verschillende scores. Scores leiden op zichzelf nog niet tot een conclusie; de feiten spreken *niet* voor zichzelf. Het draait met name om de vraag welke aspecten door de politiek (hoeveel) belangrijk(er) worden gevonden, hoe – en op welk geografisch niveau - dat gemeten wordt of kan worden, en om de vraag waarmee we de scores vergelijken. Ten slotte is de vraag waarmee de scores worden vergeleken. Gaat het om een benchmark met andere provincies, of gaat het om ontwikkeling in de tijd? Belangrijk is dat we ons niet verliezen in discussies over de juiste indicator en score, maar vooral helderheid krijgen over wat we belangrijk vinden en waar de kansen liggen voor Zuid-Holland.

Naar een eerste set van elementen

Om te komen tot een eerste set van elementen van brede welvaart als bouwsteen voor verdere doorwerking in omgevingsbeleid zijn meerdere stappen nodig. Ten eerste een goede basis, ten tweede een goede werkwijze om tot keuzes te komen en ten derde goede productbeelden en voorbeelduitwerkingen voor een vervolg richting een afwegingskader. Op basis van bestaande monitors Brede Welvaart en de Zuid-Hollandse Monitor Leefomgeving willen we in dat kader een eerste set van indicatoren benoemen en daarbij ook naar de resultaten van de toekomstverkenning te kijken.

Daarbij zou pragmatisch gekeken kunnen worden naar voor de hand liggende indicatoren die bijvoorbeeld ook al (op buurniveau) verwerkt en beschikbaar zijn. Een verder voor de hand liggende vervolgstap is het doorontwikkelen van de Monitor Leefomgeving (MOLO). Binnen de provincie wordt bijvoorbeeld al nagedacht over beleid voor de onderwerpen gezondheid, (mentaal) welzijn en de meer sociaal maatschappelijke aspecten van de leefomgeving. Binnen de MOLO zijn er kansen om dit beter te kunnen monitoren. Het kan bijvoorbeeld gaan om elementen die een dalende trendlijn vertonen in de CBS-monitor.

Het is daarnaast zaak om de samenhang tussen gebieden te bewaken en scherp te zijn op het verschil tussen generieke maatregelen en maatwerk in gebieden. Daarvoor is niet alleen een selectie van elementen en oefeningen met wegingen en prioriteringen, maar ook duiding van verschillende niveaus van afwegingen en inzicht in de impact van keuzes nodig. Doordenkend op mogelijke producten en resultaten kunnen volgende referenties interessant zijn:

- *Beslisbomen* met aandacht voor prioritering en uitruil (zie uitspraak van de provincie Noord-Holland om of in haar [PPLG](#) dat in veenweidegebieden klimaatdoelen prioriteit krijgen boven waterkwaliteitsdoelen) of [eerste handreikingen](#) over afwegingskaders van het Rijk in het kader van het NPLG over zorgvuldig omgaan met landbouwgrond
- *Draaiboeken* (zie bijvoorbeeld ons omgevingsbeleid voor grote ruimtevragers)
- *Typologieën van gebieden* (zie [PBL-studie](#) 'Brede welvaart in elke regio') bijvoorbeeld Minimale basisniveaus/ondergrens voorzieningen landelijk gebied. Zie ook de GS-brief over 'Sturen op voorzieningen' – (PZH-2024-851920969)

- *Kaarten* zoals de 'gecombineerde sturingskaart' van het ruimtelijke afwegingskader klimaatadaptieve gebouwde omgeving van het Rijk.
- Handreikingen (zoals deze IPO Handreiking brede welvaart en SDG's met beleidsuggesties vanuit praktijkvoorbeelden voor de verdere uitwerking van provinciaal beleid)

Graag gaan wij op basis van deze brief met u in gesprek over welke elementen van brede welvaart die in de herziening van het omgevingsbeleid graag nader uitgewerkt ziet worden.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
secretaris,

voorzitter,

drs. M.J.A. van Bijnen MBA

drs. J. Smit

Bijlagen

Bijlage 1 - Duiding op de benchmarks en 'scores' brede welvaart Zuid-Holland

Bijlage 2 - Brede welvaart Indicatoren Zuid-Holland CBS